

Letní cesty za folklorem

Moje letošní letní cesty za folklorem směřovaly v nedlouhém časovém rozmezí tří čtrnáctidenních folklorních maratónů poprvé v červnu mezi městy Rožnov, Liptál, Strážnice, podruhé v polovině srpna mezi Rožnovem, Šumperkem a Poznání v Polsku a potřetí v první dekádě září mezi Prahou a Luhačovicemi. Postupně jsem tak navštívil osm zajímavých festivalových míst. Všude jsem zažil příjemné prostředí, dobré počasí (snad až na první víkend v Rožnově) i atmosféru mezi účinkujícími a diváky, dostatek možností v klidu shlédnout velmi dobré pořady a vystoupení našich i zahraničních souborů. Všude jsem měl možnost seznámit se se zajímavými lidmi nejen z prostředí souborů, ale též s hosty a především vedoucími souborů. Pořadatelé všech festivalů připravili podmínky pro účinkující i pro diváky na úrovni, dobře se vyrovnali s technickými požadavky. Na uvedených festivalech nebyly závažnější nedostatky nebo problémy, které by je výrazněji poškodily. Určitě pochopíte, že o to větší dojem i radost jsem z nich měl. Nyní bych se rád vrátil k některým navštíveným akcím.

Jánošíkův dukát uspořádaný posedmé v Rožnově pod Radhoštěm (5.–7. srpna) byl první akcí mé druhé a třetí festivalové pouti. Navštívil jsem jej poprvé především proto, abych zde na žádost pořadatelů zhotovil fotodokumentaci festivalové atmosféry a vystoupení. Přijel jsem rád nejen proto, že slovenský folklor a umění slovenských souborů obdivuji, ale také proto, že jsem byl zvědav, jaká bude scénická prezentace tohoto fenoménu kultury v podání českých i pozvaných zahraničních kolektivů. V obdrženém kvalitně zpracovaném programovém bulletinu mne v úvodu festivalu zaujalo zamýšlení předsedy Obce Slováků v ČR Petra Liptáka, z něhož cituji: Čím je pre nás tradičná ľudová kultúra a zvlášť folklórne umenie? Vychádzam z toho, že ... zdroj a „chvála našej bláznivosti“ je rovnako ako starý a pevný dedinský stôl postavená na štyroch nohách. Prvou nohou je zmysel pro krásu, jej hľadanie, odhaľovanie a očarenie jej účinkom.... Druhou nohou je vedomie continuity, veky trvajúceho odovzdávania nazbieranej krásy z rúk dedových – otcovi, synovi a vnukovi... Tretou nohou je láska k dedovizni, k otcovej roli dedičnej, k tomu kúsku neba medzi horami... Štvrtou nohou je radosť z nesobecky odovzdaného potešenia a z pocitu úžitku... Tu jsem si uvědomil, jak málokdy

je v textech takto jednoduše a prostě, ale přece přesvědčivě uvedeno to podstatné, o čem by měly všechny naše folklorní festivaly vypovídat, o co by se měly opřít, na čem by měly stavět.

V Rožnově se setkali na pódiích Dřevěného městečka členové celkem dvaceti pěti souborů, z nichž bylo patnáct souborů z České republiky a zbývající z Polska, Maďarska, Slovenska, Anglie, Belgie a Srbska a Černé Hory. Festivalový program byl obsažný, ale nabízel ve vazbě na prostředí rožnovského skanzenu různé pořady, takže se divák mohl dobře bavit. Největší ohlas měl pořad Folklorničiek pre dospelých – Mocná erotika. Divácký ohlas získaly ovšem též pořady Žijeme v jednej zemi, Od Tatier k Šumave nebo Zahrajme sa na... Soubory v těchto i mnoha dalších pořadech po tři dny předváděly (některé i opakovaně) zdařilá čísla

ze svých repertoárů, diváci se mohli naučit v tvůrčích dílnách některý ze slovenských tanců a přítomné neodradila ani nedlouhá nedělní průtrž mračen, která se na Rožnov snesla v polovině závěrečného galakonzertu. Mám-li si vybrat některý ze souborů a vyzvednout jeho účast, pak ze zahraničních kolektivů bych rád jmenoval dětský soubor „Čipečka“ z Prešova, dále kolektiv „Mladost“ z Bratislavy a „Omladina“ z Košic. Z domácích pak určitě diváky potěšil „Kunovjan“ ze slováckých Kunovic, „Púčík“ z Brna, „Šarvanci“ z Prahy a především „Šmykňa“ z Ostravy. Své vděčné diváky si však získaly i další účinkující soubory. Slovy ředitele festivalu Vlastimila Fabišika: ...každý si vybral to svoje!

Mezinárodní folklorní festival v Šumperku se konal letos po patnácté od 11. do 15. srpna. Dle přání pořadatelů se město na opět pět dní stalo ...roztačeným a usměvavým, neboť jej navštívily nejen soubory z Čech a Moravy, ale také pozvané kolektivy z Evropy, Asie a Ameriky. Hned na úvod je třeba vyzvednout úsilí ředitelky festivalu

Libuše Drtilové a jejího početného souborově-rodinného týmu o neustálé zlepšování a zvyšování úrovně. To se jim společně daří ku spokojenosti diváků a určitě (až na malé výjimky) také ku spokojenosti účinkujících a hostů.

Festival v Šumperku se odehrává nejen v ulicích města, které ožije především v sobotu dopoledne při pořadu Roztančená ulice, ale především na pódiiích U sovy a v Letním divadle. Obě místa (byť dobře technicky zajištěná a vybavená) mají omezené možnosti počtu míst pro diváky a to dnes, při trvale se zvyšujícím zájmu návštěvníků o tento festival, představuje pro pořadatele již několik let velmi tvrdý oříšek k rozlousknutí. Jistě je těšší, že kapacita obou prostředí je diváky zcela zaplněna, ale určitě je mrzí, že desítky diváků celé koncerty prostojí v okolí nebo v horším případě odcházejí domů. Paní L. Drtilové i jejím spolupracovníkům bych přál splnění přání, představ a plánů, totiž rekonstrukci a zvětšení kapacity Letního divadla tak, aby se dostalo místa pro všechny, kteří festival v Šumperku navštíví.

Jubilejní festival byl komponován jako setkání kamarádů a přátel. Pořadatelé totiž pozvali z jednotlivých ročníků nejoblíbenější kolektivy. Po létech se tak do města vrátily soubory z Irska, Francie, Peru, Turecka, Srbska a Černé Hory, Slovenska, Gruzie, Mexika a nově také z Indie a Ruska. Spoluúčinkovalo také dvanáct souborů z České republiky. Kdo dle mne nejvíce zaujal? Oku pozorného návštěvníka určitě nejvíce lahodily zajímavé kostýmy Rusů z daleké sibiřské oblasti Čukotka, stejně jako členů souboru „Imágenes“ z Peru nebo kroje slováckého souboru „Břeclavan“ Břeclav. Po taneční stránce největší diváckou odezvu získaly

kolektivy „Margaliti“ z Gruzie, „Mexico Folklorico“ z Mexika, „Rajasthaní“ z daleké Indie, „Duchas“ z Irska, jakož i soubor „Ogysk“ z Turecka. Scénická taneční vystoupení těchto kolektivů snesla nejvyšší hodnocení a byla ozdobou celého festivalu. Z našich souborů je třeba vyzvednout nadšení a zaujetí kolektivu „Senioři“ Šumperk a vyrovnanost všech složek a zdařilá vystoupení souboru „Vrtek“ Opava. Více pozornosti propracování taneční zdatnosti a scénické jistoty bych očekával od souboru „Trnka“ Jeseník, který se prezentoval valašským folklorem.

Festival Integracie 2005 v polské Poznani jsem navštívil se svým souborem „Lúčka“ Svatobořice-Mistřín. Samostatně o něm budu psát ještě v příštím čísle časopisu Folklor. Festivalu, který se konal nejen v Poznani, ale také ve čtyřech dalších městech širokého okolí (Wronki, Leszno, Wagrowec, Grodzisk), se zúčastnily soubory z České republiky, Maďarska, Estonska, Srbska – Černé Hory, Turecka a Polska. Výběr byl pečlivý, neboť soubory měly velmi dobrou uměleckou úroveň a zkušenosti z podobných festivalů. Všechny kolektivy bych rád doporučil našim pořadatelům. V případě pozvání by jistě byly ozdobou každého festivalu a získaly by si přízeň diváků podobně jako v Polsku.

Soubor „Maros“ z maďarského města Mako měl kvalitní hudeckou muziku s vynikající primáškou. Svou virtuozitou a hudební vytríbeností přiváděla hudba diváky k častým a bouřlivým ovacím. Také taneční skupina byla velmi dobře vytancovaná a předváděla kvalitní prezentaci folkloru a zvyků z různých koutů Maďarska.

Taneční soubor „Segapidi“ z Estonska se představil především s párovými kolovými tanci, jejichž základem byl dvoudobý rytmus. Skupina měla ve svém bohatém repertoáru estonských tanců scénické taneční suity ve skupinovém i sólovém provedení. Hudební doprovod zajišťoval vynikající a všestranný harmonikář.

Kulturní a umělecké sdružení „Raska“ ze Srbska a Černé Hory, vybavené několika soupravami nejpůvabnějších srbských krojů, si svými vynikajícími, dynamikou, emocemi, vášněmi a exotikou Orientu „dýchajícími“ tanečními kreacemi a pořady, získalo diváky na většině míst, a určitě právem obdrželo cenu pro nejoblíbenější soubor. Kolektiv měl vynikající hudební složku, perfektně sezpívaný mužský i dívčí sbor. Tento mládím a temperamentem hýřící soubor své každé vystoupení doplnil okázalým srbským sebevědomím a národní hrdostí. Přesto však, podobně jako členové ostatních souborů, byli i Srbové (byť navenek trochu uzavřenější a méně důvěřiví) stejně kamarádští a přátelští.

Turci z Bursy, kteří si v tomto roce připomněli 85. výročí svého založení, předváděli mečové tance a v podání dív-

čí skupiny poetické tance zasnubní a satební. Jejich repertoár byl méně pestrý a sestával z nemnoha hudebních a tanečních čísel.

Velmi početný vysokoškolský soubor písní a tanců „Poligrodzianie“ ve svých vystoupeních předváděl především nápaditý a poutavý folklor goralský a slezský. V náročných choreografiích a scénických obrazech měl zpracovány nejzajímavější a nejtypičtější lidové tance, hudbu, písně a zvyky z uvedených lokalit.

Druhý polský, též univerzitní soubor „Poznań“, který byl spolupořadatelem festivalu, předváděl na vysoké úrovni písně, hudbu a tance z ostatních výrazných polských folklorních oblastí. Jejich program byl naplněn emocemi, taneční a hudební dynamikou, krásou krojů a pečlivým a detailně přesným provedením všech choreografických zadání a nápadů. Také hudební složka souboru byla kvalitní a tanečnice velmi dobře doprovázela.

Členové souboru „Lúčka“ ze Svatobořice-Mistřína přivezli na festival nevelkou skupinu tanečniců a muzikantů cimbálové hudby, kteří se spo-

lečně prezentovali nejen krásou několika variant jihohotyjovských krojů, ale především dobrým zpěvem a na dobré taneční úrovni prezentovanými slováckými točivými, figurálními a mužskými tanci. O dobrém dojmu, který soubor v Polsku zanechal, může svědčit skutečnost, že kolektiv byl jako zástupce všech souborů pozván do studia pozňanské televize k přímé festivalové pozvánce, při níž kromě tance a hudby dostal slovo také ředitel festivalu společně s vedoucím souboru.

Druhý ročník festivalu **Pražský jarmark** se zbavil řady „novorozeneckých“ nemocí ročníku prvního a do centra Prahy přinesl nejen folklor českých a moravských luhů, ale také více než desítku souborů s prezentací folkloru pro domácí i zahraniční návštěvníky Prahy z exotických a vzdálených zemí.

Téměř týdenní festivalový běh nabídl divákům zajímavou exkurzi za folklorem Číny, Řecka, Indonésie, Slovenska, Konga, Gruzie, Španělska, Peru a samozřej-

mě také do vybraných domácích národopisných oblastí, jimiž byly nejen střední, jižní, severovýchodní a západní Čechy, ale také Horácko, Slovácko a Valašsko. Divácky velmi atraktivní byly především zahraniční soubory. Upoutaly koncerty čínského kolektivu umělecké akademie „Shanxi“, plné dívčí krásy a ladnosti, poetika kolových řeckých tanců souboru „Migdonie“ ze Soluně, bojové mužské tance, jakož i poetické taneční umění dívek kolektivu „Marula“ z gruzínského Tbilisi, temperament peruánských tanců a hudby v podání souboru „Immagénes“ nebo španělský folklor při vystoupeních skupiny „Rondalla“. Divácky atraktivní a našemu vnímání folkloru nejbližší byla vystoupení slovenských souborů „Kopaničiar“ Myjava a „Kriváň“ Východná. První si diváky získal tanečním

uměním a precizním uvedením kopaničářských tanců, druhý pečlivě propracovanými ukázkami zvykosloví, nejen poutavým pásmem svatebním, ale také humorným pásmem dívčích kletnic nebo temperamentním zbojnickým v podání chlapecké skupiny. Přířosem festivalu byla jednotná dramaturgická linka vystavěná Jozefem Harčaríkem.

Festival **Pražský jarmark** se druhým ročníkem velmi dobře zapsal do povědomí účinkujících i návštěvníků hlavního města. Je na dobré cestě zacetit vakuum v uvádění folkloru v Praze. Věřme, že se pořadatelům podaří jít nastoupenou nelehkou cestou spolupráce, podpory a přípravy této akce i v dalších letech.

Mezinárodní dětský folklorní festival **Písni a tancem Luhačovice** naopak již úspěšně pokračuje v druhé desítky svých ročníků. Podrobná recenze z pera Josefa Jančáře je uvedena na jiném místě tohoto čísla časopisu *Folklor*. Proto se soustředím na několik osobních poznámek. Pro festival v Luhačovicích je typické velké divácké zázemí a pozornost nejen při pořadech, ale také v rámci zkoušek, které v dopoledních hodinách probíhají na Lázeňském náměstí. Samotné lázně a jejich krásné přírodní prostředí je pro všechny zúčastněné, vedle festivalové atmosféry a celkové lázeňské pohody a klidu, příjemným zážitkem vzbuzujícím vzpomínky jistě ještě dlouho po skončení akce.

Třídenní luhačovický festival má promyšlený a koncipovaný pořad výchovných i uměleckých pořadů tematického a přehlídkového typu, v němž účinkovalo pět zahraničních souborů (letos „Rozmarija“ Prešov ze Slovenska, z Bulharska „Zdravec“ Sofia, z Polska „Pomorze“ Chelmno, z Moldávie „Balada“ Chisinau a z Finska „Siepakat“ Rovaniemi) společně s devíti pozvanými dětskými soubory z České republiky. V pořadech od pátku do neděle jsme přivítali „Hradišťánek“ Uherské Hradiště, „Taneční studio L. Košíkové“ Uherské Hradiště, „Úsměv“ Opava, „Krušpánek“ a „Kanafasku“ Velká Bystřice, „Břeclavánek“ Břeclav, „Malý Furiant“ České Budějovice, „Markovičku“ Postřelmov, „Cimbálovou muziku“ ZUŠ Uherské Hradiště a „Malé Zálesí“ Luhačovice. Obohacením letošního festivalového programu byl společný výchovný pořad „Tanečního studia L. Košíkové“ a „Hradišťánku“ z Uherského Hradiště, jakož i pořad Spojení tancem, v němž účinkovaly taneční páry z několika slovenských a jednoho českého souboru. Dobrou úroveň měly též páteční výchovné koncerty (V. Haluzová a L. Košíková), pořady My jsme malí tanečníci a zpěváci (autorky R. Ehrenbergerová a D. Valová), Písní a tancem (H. Slušítková) a Hosté se loučí (M. Ekart).

Ve svém hodnocení festivalu jsem pro luhačovické Lázeňské listy uvedl:

S úrovní festivalových pořadů jsem byl spokojen. Společně s autory jednotlivých pořadů se podařilo naplnit programovou koncepci, která hlavním pořadem zahajuje další tříleté období komponovaných pořadů. Všechny pozvané soubory přinesly na scénu zajímavá zpracování svého folkloru, písní, hudby a tanců. Záměrem pořadatelů festivalu je zvát soubory nejen s vyspělou scénickou prací a zkušenostmi, ale také ty, které ještě tolik zkušeností nemají, ale mohou dát pořadům další rozměr. Pozorný divák tyto rozdíly jistě poznal. Oceňuji přínos a úroveň zahraničních souborů. Především bulharského a moldavského. Je skutečností, že od souboru z Finska jsme očekávali trochu jiný, řekněme širší repertoár, a také více různých krojů, především nám málo známých z oblasti polárního kruhu, kde žijí Laponci. Vystoupení zahraničních souborů velmi dobře doplnily děti z Polska i Slovenska. Věřím, že i náostěvníci festivalu, kteří několikrát zcela zaplnili celé Lázeňské náměstí, byli vystoupeními potěšeni a výkonům dětí rádi zatleskali.

František Synek

Setkání s folklorem 2005

17. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Setkání s folklorem byl přátelským setkáním souborů z Čech, Moravy, Slovenska, Polska a Francie s diváky v Jiráskových sadech a na pěší zóně v Hradci Králové a druhý den v parku u zámku Hrádek u Nechanic. Třetí den jsme navštívili festival v Červeném Kostelci, kde vystupovaly i dva soubory z našeho festivalu.

Letos slunečný festival se konal pod patronátem hejtmána Královéhradeckého kraje Pavla Bradíka a svou přízeň mu projevil i primátor Hradce Králové Otakar Divíšek. Oba pánové přišli pozdravit účinkující i diváky.

Zúčastnily se soubory „Očován“ ze Slovenska, „Kostrazanie“ z Polska, „D'Echassiers Landais“ z Francie, „Malá Vonica“ ze Zlína a „Kvítek“ z Hradce Králové. Soubory připravily svým vystoupením krásné zážitky divákům, kteří jim zaslouženě a nadšeně tleskali, a také sobě navzájem. Zvláště velkou pozornost a ocenění diváků vzbudil soubor z Francie, jehož tanečníci prošli celou trasu průvodu na chůdách, na parketu na chůdách tančili, a v závěru svého vystoupení dokonce i s chůdami udělali kotrmelec! Byli prostě perfektní!

Skvělá festivalová atmosféra byla pro nás, organizátory, cílem i odměnou. Krásou našeho města byli nejvíce nadšeni členové francouzského souboru, kteří pochválili i organizaci festivalu.

Věříme, že si písničku Vokolo Hradce, jejíž jednou slokou se každý z vystupujících souborů loučí s diváky, budeme moci zazpívat i napřesrok na 18. ročníku tohoto festivalu! Marie Pancířová

Mezinárodní folklorní festival Česká návés Dýšina

Když se dýšinský učitel František Rádl kdysi zapojil do přípravných akcí předcházejících Národopisnou výstavu československou (1895), jistě netušil, že po více než sto letech najde stejně nadšené stoupence, kteří se, podobně jako on, budou snažit tuto ves zviditelnit péčí o její lidovou kulturu, a to dokonce i za hranicemi republiky.

Kdo byl o víkendu 9.–11. září 2005 na dýšinské návsi, mohl zde strávit příjemné chvíle. Nedávno zrozený festival se dnes může směle zařadit do kalendária folklorních akcí probíhajících na území republiky. Nenabízí rozsáhlé prostory jako Strážnice, Brno či jiné městské festivaly. Jeho předností je naopak intimita a autentičnost prostředí, ale i zainteresované publikum, které pochopilo, že se na festival budou sjíždět milovníci folkloru, folku, country, jazzu, etnické hudby, world music či dalších žánrů. Vsunout je do tří dnů není jednoduché. Starostka obce a ředitelka festivalu Václava Kukulíková však měla šťastnou ruku, když si jako programového festivalového ředitele zvolila pracovníka Ústavu etnologie Akademie věd České republiky Zdeňka Vejvodu, jehož odborná, ale i čilá interpretační činnost v oblasti mnoha žánrů inspirovaných folklorem je zárukou kvalitní programové skladby. A protože naše doba miluje čísla, uveďme, že do Dýšiny přijelo 19

souborů, z toho dva zahraniční, že se na pódiu během devíti samostatných programů představilo 300 účinkujících. Co spočítat nelze, byl počet diváků, ale vězte, že po celou dobu byla návés plná, snad s výjimkou konce sobotního nokturna „Vandrovala písnička“, kdy písně Jana Kryla shlédli jen skalní příznivci.

Balkánská kola, kaokazští orlí a hrdliččí tóny z Číny Bývá dobrým

zvykem zmínit se nejprve o zahraničních hostech. Z řecké Kapadocie přijel sympatický soubor „Mygdonia“, složený z tamějších vysokoškoláků. Za doprovodu kapely, jejíž složení evokovalo atmosféru řeckých přístavních měst, prezentoval folklor různých částí této hornaté a etnograficky pestře členité země. Zaujaly ručně zhotovené barevné kroje, které si diváci mohli dobře prohlédnout při kolových tancích. Vnímavý divák vytuší, proč se paže Gruzinců zdvihají, jako by chtěly napodobit let orla. Ten je v jejich lidové i umělé tradici vládcem Kavkazu. A proč se tančí na špičkách? Země je hornatá, často nelze šlapat plnými chodidly. Zprvu nikoliv samoúčelný prvek byl později stylizován do podoby, která je charakteristická pro většinu tanců, majících jednak kurtoazní, jednak soutěživý charakter. Prvním je dvorské kartuli, druhým divoké mtiuluri, v němž chlapci předvádějí své taneční, ale i bojové schopnosti. Ani dívčí část souboru „Marula“ nezůstala svým temperamentem pozadu, když v několika programových blocích předvedla chevsuruli, tanec z nejdlehlějšího koutu Gruzie, horské Chevsureti. Hosté z Tbilisi tak sklidili zasloužený obdiv publika i ostatních účinkujících. Totéž platí i o čínské zpěvačce Feng Jüng Song, která vystoupila za doprovodu skupiny „Horská karavana“ nejprve v kostele sv. Šimona a Judy, posléze v rámci sobotního nokturna.

Jak se daří folkloru v Praze? Víme, že odjakživa dobře. Vždyť kolik zde studovalo a studuje Moravanů a Slováků?

A jestli ses nenarodil v těchto krajích, nevádí, vezmeme tě mezi sebe. Taková byla filozofie krůžkařů, podle jejichž vzoru se vytvořily dnešní převážně studentské soubory. Mladí lidé v „Rosénce“ a „Šarvancích“ předvedli, že jim folklor moravských a slovenských regionů učaroval. „Šarvanci“ zaujali šarišskými tanci v sobotním večerním galaprogramu, podobně pak „Rosénka“, která v nokturu vtipně navodila atmosféru maloměstských balů na přelomu 20. a 30. let, kdy do pokojné atmosféry někdejších besed vtrhlo módní tango.

Pozdravy z jižních a západních Čech Nebyl by dýšinský festival správným festivalem, kdyby v něm nerezonovaly jižní Čechy, Šumava a Český les. Hosté z regionů nejbližších Plzeňsku se představili v různých blocích, včetně sobotního dopoledního zvykoslovného programu Z. Vejvody „Všichni svatí tancovali“. Potěšily stříbrné dívčí hlasy „Prácheňského souboru“ ze Strakonice, „Šumava“ a „Šumavánek“ svými vtipně řešenými tanečními choreografiemi i tradiční muzikou. Chodsko bylo zastoupeno nejmladším „Mráčkem“ z Mrákova, jemuž diváci tleskali v nedělním odpoledním pořadu „Včera jako dneska je muzika hezká“.

Takhle v Rokycanech... tancujou Nejen tancujou, ale i hrají a zpívají. „Sluníčko“, „Rokytka“, „Hejhálek“, „Rokytka“. Nezkoušený posluchač v tom může mít zprvu zmatek, ale skutečně se jedná o soubory z jediného města Rokycany. K tomu ještě přidejme cimbálovou muziku „Giňovců“ nebo zcela všechny žánry překračující „Koukol“. Uvědomují si Rokycany, jaký se v tomto městě skrývá potenciál a kdo stojí u jeho zrodu?

Ani Plzeň nemá k folkloru daleko To ví ostatně každý, kdo se lidovou hudbou jen trochu zabývá. Profesori plzeňské konzervatoře Martin Kaplan a Josef Fiala v sobotním nokturu předvedli, nakolik je improvizace nedílnou součástí folklorní hudby, ale vzpomněli také na Bedřicha Smetanu, který v Plzni prožil radostná studentská léta. „Jiskřička“, „Mladinka“, „Meteláček“, „Plzeňáček“ a chcete-li, i lidová muzika z Chrástu či dýšinská „Gutta“, to je slušná bilance a dlužno říci, že na ně Plzeňsko může být pyšné. Vždyť kolik Plzeňanů zamířilo v neděli do Dýšiny, aby si poslechlo právě ty nejmladší. Společenství, které lidová hudba dokáže vytvořit, se jen tak snadno neopouští. Důkazem je „Skanzen Škoda“, bývalí členové škodovického souboru a později „Mladiny“.

Dámy a pánové, hluboká poklona za vaši snahu ukázat, že ze zajetí lidové hudby není úniku. *Marta Uřychoová*

Festivalové ohlédnutí

V úterý 1. listopadu 2005 se v Senátu Parlamentu ČR uskutečnila v rámci jednání Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR hodnotící porada ředitelů folklorních festivalů a slavností, uspořádaných v letošním roce ve spolupráci s Folklořním sdružením ČR.

Porady, jejíž součástí bylo slavnostní předání putovního poháru a ceny starostovi Bořetic, vyhodnocených Vesnicí roku 2005, se kromě ředitelů festivalů zúčastnili starostové a primátoři festivalových obcí a měst, představitelé Folklořního sdružení ČR, řada poslanců a senátorů Parlamentu ČR, náměstkyně několika ministerstev a představitelé dalších institucí.

Úvodní proslov po zahajovacím projevu předsedy senátního výboru Václava Jehličky přednesl před zcela zaplněným jednacím sálem Senátu Parlamentu ČR velvyslanec Slovenské republiky v ČR Ladislav Ballek. Po něm svými slovy projeví své uznání za uspořádání více než pěti desítek folklorních festivalů a slavností, jichž se účastnilo několik stovek folklorních souborů a více než milion diváků, poslanci Walter Bartoš, Josef Smýkal

a senátorka Václava Domšová. Zkušenosti ze spolupráce jednotlivých studií Českého rozhlasu s pořadateli festivalů zhodnotil generální ředitel rozhlasu Václav Kasík, podobně jako jeho profesní kolega, ředitel Radia Proglas Martin Holík. V dalších vystoupeních formy spolupráce s představiteli festivalů hodnotili ředitel České televize Ostrava Ilja Racek, tajemnice Dětské tiskové agentury Jiřina Vrbová, předseda Klubu českých turistů Jan Havelka a předseda Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska Petr Sedláček. Své kladné poznatky z návštěvy letošních festivalů nebo ze spolupráce s Folklorním sdružením ČR vyjádřili u řečnického pultu také náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Jaroslav Müllner, náměstek ministra kultury Petr Koutný, ředitel České centrály

cestovního ruchu Rostislav Vondruška a zástupce generálního ředitele Správy českých center Radovan Vaner.

Hodnocením účasti zahraničních souborů se věnoval 1. místopředseda Folklorního sdružení ČR Ladislav Michálek. Zdůraznil, že letos v ČR účinkovalo 235 zahraničních souborů z 38 zemí celého světa. Připomněl také, že 218 našich souborů v tomtéž roce vycestovalo do 52 zemí. Zobecňující hodnocení letošního festivalového roku pronesl místopředseda Folklorního sdružení ČR František Synek. Ve své úvaze připomněl význam letos jubilujícího MFF Strážnice (založen 1946), ale také uvedl pět okruhů, v nichž by se formy spolupráce s festivaly mohly rozšířit. V závěru místopředseda sdružení Synek přítomné vyzval, aby společně ještě více prohloubili své úsilí ku prospěchu cílů, jimiž je zachování dědictví otců, zachování našeho folkloru, našich tradic a našich lidových zvyků. Nástin rozvíjení forem spolupráce s folklorními festivaly pro další léta přednesl pak v závěru předseda sdružení Zdeněk Pšenica.

Na jednání navázala odpoledne tisková konference představitelů Folklorního sdružení ČR se zástupci tisku, rozhlasu a televize.

redakce

Ohlédnutí za činností Občanského sdružení cimbalistů ČR

Od vzniku Občanského sdružení cimbalistů ČR uplynulo již deset let.

Jeho hlavním programem je rozvoj a propagace cimbálové hry. Cimbál je pevně zakořeněn v hudbě lidové. Tato skutečnost je základem pro jeho širokou oblibu. Možnosti jeho uplatnění jsou však ještě širší. Hra na cimbál se vyučuje už téměř šedesát let na kon-

zervatořích v České republice. Cílem profesionálního uměleckého vzdělání je uplatnění cimbálu v koncertní podobě. Vzniká potřeba kvalitních koncertních nástrojů, potřeba vzniku koncertní literatury, využití moderních metod výuky pro rozvoj dovedností, schopností i k získávání vědomostí potřebných pro tvůrčí uměleckou práci. Významnou úlohu sehrávají mnohé pedagogické, skladatelské, hráčské i nástrojářské osobnosti. Občanské sdružení sdružuje nejen profesionály, ale také příznivce a milovníky cimbálu, a tím dává možnost širší názorové konfrontace. Pořádá koncerty a odborné přednášky.

Významnou aktivitou Občanského sdružení je organizace Mezinárodního festivalu cimbálu ve Valašském Meziříčí. Jeho součástí jsou mezinárodní interpretační soutěže ve hře na cimbál, cimbálová dua a soutěže skladatelské. Za deset let svého trvání se stal festival prestižní, bohatě navštěvovanou událostí.

Sdružení cimbalistů ČR je členem Světové cimbálové asociace. Pravidelně se zúčastňuje Světových kongresů cimbálů např. v Bělorusku, Moldávii, Ukrajině, Švýcarsku a naposledy v říjnu 2005 v Číně. V rámci projektu Ministerstva kultury „Česká hudba 2004 – součást evropské kultury“ vydalo Občanské sdružení CD s názvem „Cimbál v současné české hudbě“.

V roce 2005 byly poprvé uspořádány „Letní cimbálové kurzy“ na Bílé v Beskydech. Zúčastnilo se jich dvacet osm cimbalistů, žáků základních uměleckých škol, studentů konzervatoří i dalších zájemců.

Vedle nástrojové výuky byly náplní kurzů i lekce dramatické výchovy a muzikoterapie, vše pod vedením fundovaných

lektorů. Nechyběla ani hrůzostrašná stezka odvahy a každodenní večerní koncerty lektorů i účastníků, na kterých kromě folkloru zazněly koncertní skladby od baroka až po dnešek. Kurzy se prostě vydařily a všichni se těší na příští setkání. Kdybyste chtěli být u toho a slyšet „cimbál tak, jak ho ještě neznáte“, určitě se ozvěte.

Závěrem chci poděkovat všem, kteří akce Občanského sdružení cimbalistů ČR finančně i organizačně podpořili.

Růžena Děcká

Doudleby slavily již tradiční dožínky

Již od čtvrtka 8. září 2005 všichni obyvatelé Doudleb a členové pozvaných souborů několikrát denně pátrali očima po obloze, zda meteorology „slibované“ přívalem deště opravdu přijdou, či se svatý Petr smiluje a nechá oslavit VIII. doudlebské dožínky tak, jak bylo naplánováno. Ještě v sobotu ráno se nebe mračilo, ale kolem poledne vysvitlo sluníčko a „Doudleban“ tak mohl uvítat jihočeské soubory „Kovářovan“, „Libín“, „Javor“, „Furiant“, „Doubraváček“ i „Bechyňskou duhu“. Pro poslední organizační pokyny a pár vlídných slov starosty obce pana Josefa Bohdala jsme si zástupce souborů pozvali do nově otevřeného hotelu Klor. S perfektně připraveným občerstvením i prohlídkou hotelu jsme byli víc než spokojeni, a je to určitě dobrý začátek další spolupráce mezi hotelem a souborem.

A pak již nic nebránilo tomu, aby se na cestu vydal průvod – pečlivě vyřebelcovaní koně, nazdobené povozy, sváteční kroje a do toho zpěv a muzika. Obilí máme pod střechou, nemusíme se bát zimy. Takové bylo hlavní

motto setkání v Doudlebech. Dříve bývalo zvykem, že se z posledního obilí uvil věnec a kytice a s poslední řídou se zvesela vracelo do statku – oznámit hospodáři, že tvrdá práce od východu do západu slunce skončila, obilí je sklizené a chasa má nárok na nějakou zábavu. Věnec a kytici dostal hospodář s hospodyní a správný sedlák musel mít připraveno dostatek piva a hospodyně mísy koláčů i nějakou tu pečinku. A pak již následovala zábava a tanec až do hluboké noci. A tak to bylo i teď v Doudlebech.

Domácí „Doudleban“ přišel na pódium s dožínkovým věncem a kyticí, diváci si připomněli tradiční formulky při předávání věnce i kytice, „hospodář“ dal najevo, že piva je dost, „hospodyně“ roznesla mezi nejbližší diváky dožínkové koláče a pak už se svými programy pokračovaly další soubory. Již tradičně se „Doudleban“ a „Kovářovan“ častují různými „pozornostmi“. Pravidelní návštěvníci akcí těchto souborů znají celou historii a netrpělivě očekávají další překvapení. Doudlebáci v červnu přivezli do Kovářova živého kozla a Kovářovští jim to tentokrát oplatili pravým „Kovářovským kozlíkem“. Soudek piva byl tak důkladně ochutnáván, že do skončení programu nezbyla ani kapka, což svědčilo o opravdu dobré kvalitě.

Součástí programu byl i křest knihy fotografií Jiřího Siegelbauera s lakonickým názvem Jižní Čechy. Tři sudičky (Marie Kotrbová, redaktorka Českého rozhlasu z Českých Budějovic, Marcela Božovská, vedoucí souboru „Javor“ z Lomnice nad Lužnicí a Mirka Dürnfelderová, vedoucí

domácího „Doudlebanu“) přisoudily knize úspěch a co nejdříve nějakého sourozence.

Písnička střídala tanec, tanec zavýsknutí a najednou byl podvečer a čas přemístit se do sálu kulturního domu, kde vyhrávala dechovka „Hájo-

vanka“. A tak ještě poslední rozloučení s vystupujícími soubory, předání malých upomínek na dnešní den a závěrečné slovo místostarosty Františka Rytíře s furiantským prohlášením – na příštích dožínkách uvidíte na pódiu bývalé členy „Doudlebanu“ s vlastním programem. A chcete vědět jak to dopadne? Tak se přijďte 9. září 2006 do Doudleb na IX. ročník Doudlebských dožinek podívat. *Mirka Dürmfelderová*

Soubor Rusava reprezentoval v Řecku

Ačkoliv letní měsíce lákají do Řecka především za odpočinkem a dovolenou, vydal se valašský soubor písní a tanců „Rusava“ z Bystřice pod Hostýnem na jih Evropy z důvodu zcela jiného – soubor dostal pozvání k účasti na festivalu, který se ve dnech 22.–28. srpna 2005 konal v západořeckém městě Agrinio.

Zájem o účinkování „Rusavy“ v Řecku byl velký, jelikož pozvání bystřickým Valachům k účinkování přišlo již potřetí, a až v letošním roce ho soubor mohl akceptovat. Jeho iniciátorem byla Folklorní skupina při kulturním centru Agrinia, která se zúčastnila v roce 2003 festivalu Na rynku v Bystřici. Příjemným ohlasem byla skutečnost, že se řečtí přátelé několikrát otevřeně vyznali, že bystřický festival byl jedním z nejlepších festivalů, na kterých v posledních letech účinkovali, což je bezpochyby milým ohodnocením práce souboru a náznakem, že se soubor v této aktivitě vydal správnou cestou.

Tanečníci „Rusavy“, které na zahraniční cestě doprovázela bystřická cimbálová muzika „Bukovinka“, se řeckému publiku představili celkem šest vystoupeními. Třemi v samotném Agriniu; pro zbývající tři se soubor vydal spolu s dalšími účinkujícími soubory (mj. z Tchaj-wanu, Japonska, Alžíru, Španělska, Francie a jiných zemí) až do 80 km vzdálených měst. S trochou nadsázky se jednalo o „turné“ po západořeckých městech. Všechna vystoupení se setkala s příznivým

ohlasem diváků, i přesto, že si řecké publikum na přílišné ovace nepotrpí. Neopakovatelná byla atmosféra zahajovacího koncertu, při kterém se na pódiu vystřídalo všech deset zúčastněných souborů; stejně jako závěrečný galaprogram na náměstí, který byl zakončen společným kolovým tancem všech účastníků festivalu (tolik typickým pro řecký folklor), úžasnými světelnými efekty a ohňostrojem.

Protiváhou náročných vystoupení v úmorných vedrech byl příjemný doprovodný program festivalu, ať už výlety k řeckému pobřeží, na známý ostrov Lefkada nebo večerní řecká párty v tógách. Festival byl pak především dalším neopakovatelným a milým setkáním lidí, které spojuje společná láska k folkloru, ačkoli je odlišují jejich národy či mateřština. Setkáním lidí, které maže hranice etnických rozdílů; setkáním radostí, úsměvů a nově vznikajících mezinárodních přátelství. *Tomáš Čech*